

ความเห็นฉบับย่อ

[ความเห็นฉบับเต็ม](#)

เลขเสร็จ

424/2543

ผู้ทำ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 7)/กลุ่มกฎหมายทรัพยากรธรรมชาติ

เรื่อง

ขอหารือกฎหมายตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพ

สิ่งแวดล้อม

แห่งชาติ พ.ศ. 2535

หัวข้อ

- พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 [มาตรา 49]
- พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 [มาตรา 49]
- พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 [มาตรา 8, มาตรา 9]

ประเด็น [1]

คณะกรรมการผู้ชำนาญการจะไม่เห็นชอบหรือเพิกถอนรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ได้ให้ความเห็นชอบเนื่องจากมีการสำคัญผิดใน

ข้อเท็จจริง

อันเป็นสาระสำคัญในการพิจารณาให้ความเห็น ได้หรือไม่

ความเห็น

คำสั่งของคณะกรรมการผู้ชำนาญการที่ให้ความเห็นชอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษา

คุณภาพ

สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 นั้น เป็นกรณีที่เห็นว่าข้อเท็จจริงในรายงานนั้น ถูกต้องและครบถ้วนแล้วแต่เมื่อปรากฏว่าข้อเท็จจริงในรายงานนั้นยังไม่ได้

ศึกษา

และกำหนดมาตรการในการป้องกันหรือแก้ไขผลกระทบเกี่ยวกับปะการังซึ่งเป็น ข้อมูลที่สำคัญ คำสั่งให้ความเห็นชอบรายงานจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วย

กฎหมาย

คณะกรรมการผู้ชำนาญการมีอำนาจเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวได้ โดยอาศัยอำนาจ

ตามมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 กำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้มีคำสั่งอาจเพิกถอนคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายได้

<ประเด็น [2]>

คณะกรรมการผู้ชำนาญการจะกำหนดเวลาให้เจ้าของโครงการจัดทำและนำเสนอ รายงานที่สั่งให้ศึกษาเพิ่มเติมได้หรือไม่ และหากเจ้าของโครงการมิได้

ดำเนินการ

ภายในเวลาดังกล่าว คณะกรรมการผู้ชำนาญการจะไม่รับพิจารณาและไม่

เห็นชอบ

รายงานทั้งฉบับได้หรือไม่

ความเห็น

การกำหนดเวลาให้แก่ไขรายงานและนำเสนอรายงานฯ ภายในเวลาที่กำหนด

เป็น

การตัดสินใจผู้ขออนุญาตจะต้องมีกฎหมายกำหนดให้อำนาจ ในพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มิได้กำหนดให้คณะกรรมการ มีอำนาจในเรื่องดังกล่าว คณะกรรมการผู้ชำนาญการจึงไม่อาจกำหนดเวลาให้ บริษัท ยูเนียนฯ จัดทำรายงานที่สั่งให้ศึกษาเพิ่มและนำเสนอภายในเวลาที่

กำหนด

ได้

ประเด็น [3]

ในกรณีคณะกรรมการผู้ชำนาญการมีคำสั่งไม่เห็นชอบหรือเพิกถอนความ

เห็นชอบ

รายงานของบริษัท ยูเนียนฯ ผลทางกฎหมายจะเป็นอย่างไร และสำนักงานหรือ คณะกรรมการผู้ชำนาญการจะต้องรับผิดชอบหรือรับผลทางกฎหมายอย่างไร

ความเห็น

การที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการใช้ดุลยพินิจสั่งเพิกถอนความเห็นชอบรายงาน โดยมีเหตุผลเพียงพอและอยู่ภายใต้ขอบเขตที่กฎหมายกำหนดแล้วเป็นการ

ปฏิบัติ

หน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมาย จึงไม่ต้องรับผิดชอบเป็นการเฉพาะตัวแต่อย่างใด

ความเห็นฉบับเต็ม

ความเห็นฉบับย่อ

เลขเสร็จ

๔๒๔/๒๕๕๓

เรื่อง

บันทึก

เรื่อง อำนาจของคณะกรรมการผู้ชำนาญการในการสั่งแก้ไข
รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

เนื้อหา

กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ วว ๐๘๐๑/๒๕๓๖ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ด้วยกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม มีข้อสงสัยเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๓ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยมีข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้

๑. เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ออกประกาศกำหนดให้โครงการทำเทียบเรือพาณิชย์ที่สามารถรับเรือขนาดตั้งแต่ ๕๐๐ ตันกรอสขึ้นไป และโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อนที่มีกำลังผลิตกระแสไฟฟ้าตั้งแต่ ๑๐ เมกกะวัตต์ขึ้นไป เป็นต้น ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และกรณีที่เป็นโครงการที่ต้องได้รับอนุญาตจากทางราชการตามกฎหมายก่อนเริ่มการก่อสร้างหรือดำเนินการให้บุคคลผู้อนุญาตเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อเจ้าหน้าที่ผู้อนุญาตตามกฎหมายและต่อสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ เป็นไปตามความในมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

๒. ในการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการที่เสนอมาตามข้อ ๑ เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการผู้ชำนาญการ ซึ่งแต่งตั้งโดยคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติตามความในมาตรา ๔๘ วรรคห้า

๓. บริษัท ยูเนี่ยน เพาเวอร์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด ซึ่งเป็นผู้ดำเนินโครงการ

โรงไฟฟ้าพลังความร้อนและท่าเทียบเรือหินกรูด ได้มอบหมายให้บริษัท สร้างสรรค์ คอนซัลแตนท์ จำกัด เป็นผู้จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการดังกล่าว และได้นำเสนอรายงานฯ ต่อสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นส่วนราชการระดับกรมภายใต้กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

๔. สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินการนำเสนอรายงานฯ ให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณา และคณะกรรมการผู้ชำนาญการได้ให้ความเห็นชอบในรายงานฯ ของบริษัท ยูเนี่ยนฯ ทั้ง ๒ โครงการ สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมจึงได้มีหนังสือแจ้งให้กรมเจ้าท่าและกรมโรงงานอุตสาหกรรมซึ่งเป็นผู้อนุญาตโครงการทราบ

๕. ต่อมากรมโรงงานอุตสาหกรรมได้ออกใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานในวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๑ และกรมเจ้าท่าได้ออกใบอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำในวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๒ หลังจากนั้นกลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านกรูดได้ยื่นหนังสือถึงสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมขอให้ตรวจสอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของทั้ง ๒ โครงการดังกล่าว เนื่องจากได้มีการตรวจสอบพบแนวปะการังที่มีความหลากหลายและมีความสมบูรณ์อยู่เป็นแนวกว้าง ซึ่งขัดแย้งกับข้อมูลที่บริษัท ยูเนี่ยน เพาเวอร์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด นำเสนอในรายงานฯ สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมได้นำเรื่องร้องเรียนของกลุ่มอนุรักษ์ฯ เสนอต่อคณะกรรมการผู้ชำนาญการ โดยได้มีการประชุมในวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๒ โดยที่ประชุมได้พิจารณาข้อมูลการสำรวจปะการังจากหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่คณะประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สถาบันวิจัยทรัพยากรทางน้ำ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และกรมประมง ปรากฏว่าข้อมูลจากทุกแหล่งเกี่ยวกับสถานภาพของปะการังในบริเวณดังกล่าวมีความสอดคล้องกัน คือ มีหินกองนอกหรือหินกรูดและหินกองในคือบริเวณที่เป็นปะการังอยู่ในบริเวณดังกล่าว คณะกรรมการผู้ชำนาญการจึงมีมติมอบหมายให้สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมในฐานะฝ่ายเลขานุการ แจ้งให้บริษัท ยูเนี่ยน เพาเวอร์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด ดำเนินการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติม สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมจึงได้มีหนังสือแจ้งให้บริษัท ยูเนี่ยน เพาเวอร์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด ทำการศึกษาเพิ่มเติมพร้อมทั้งแจ้งกรมโรงงานอุตสาหกรรมและกรมเจ้าท่าเพื่อทราบในวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๒ และวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๒ ตามลำดับ ทั้งนี้ โดยปฏิบัติตามแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเคยตอบข้อหารือของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติในปัญหาเกี่ยวกับอำนาจของสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมในการเพิกถอนหรือยกเลิกความเห็นชอบที่ได้ให้ไว้สำหรับรายงานเกี่ยวกับการศึกษาและมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยสำคัญผิดในข้อเท็จจริง (เรื่องเสรีจที ๓๘๖/๒๕๓๒) ต่อมาในวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๒ บริษัท ยูเนี่ยน เพาเวอร์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด ทำการศึกษาเพิ่มเติม และสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมได้มีหนังสือแจ้งกรมโรงงานอุตสาหกรรมและกรมเจ้าท่าเพื่อทราบและพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้อง ในวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๒ และวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๒ ตามลำดับ

ต่อมาในวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ บริษัท ยูเนี่ยน เพาเวอร์ ดีเวลลอปเม้นท์

จำกัด ได้เสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน ถ่านหินส่วนที่ศึกษาเพิ่มเติมระบบนิเวศน์ทางทะเลต่อสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม และสำนักงานฯ ได้นำเสนอเข้าที่ประชุมคณะกรรมการผู้ชำนาญการ ในวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๒ ซึ่งที่ประชุมไม่เห็นชอบต่อรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เพิ่มเติม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม จึงขอหารือดังนี้

๑. ในกรณีที่รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการโรงงาน ไฟฟ้าพลังความร้อนและทำเทียบเรือขนถ่ายถ่านหินของบริษัท ยูเนี่ยน เพาเวอร์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ ผลกระทบสิ่งแวดล้อมไปแล้ว ต่อมามีการสำคัญผิดในข้อเท็จจริงในเรื่องปะการังอันมีผลให้การ วิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ให้ความเห็นชอบไปแล้วไม่สมบูรณ์เพราะมิได้มีการศึกษาและ กำหนดมาตรการในการป้องกันหรือแก้ไขผลกระทบที่จะเกิดต่อปะการังไว้ คณะกรรมการ ผู้ชำนาญการสามารถมีความเห็นเปลี่ยนแปลงเป็นไม่เห็นชอบหรือเพิกถอนรายงานการวิเคราะห์ ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ได้ให้ความเห็นชอบไปแล้วหรือไม่ โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายใด

๒. ในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมในเรื่องปะการัง เพิ่มเติมตามข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการผู้ชำนาญการจะสามารถกำหนดเวลาให้จัด ทำรายงานฯ และนำเสนอต่อคณะกรรมการผู้ชำนาญการเพื่อพิจารณาได้หรือไม่ และหากเจ้าของ โครงการมิได้จัดทำและนำเสนอรายงานฯ ภายในเวลาที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการกำหนด คณะกรรมการผู้ชำนาญการจะไม่รับพิจารณาและไม่เห็นชอบในรายงานฯ ทั้งฉบับได้หรือไม่

๓. หากมีการดำเนินการไม่ให้ความเห็นชอบรายงานฯ ที่เคยให้ความเห็นชอบ แล้วหรือเพิกถอนความเห็นชอบดังกล่าวตามข้อ ๑ ผลทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติ ราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จะเป็นอย่างไร และสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม หรือคณะกรรมการผู้ชำนาญการ จะต้องรับผิดชอบหรือได้รับผลทางกฎหมายอย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ได้พิจารณาเรื่องหรือดังกล่าวโดยได้ฟัง คำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (สำนักงาน นโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม) ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมประมง) และผู้แทน กระทรวงคมนาคม (กรมเจ้าท่า) แล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า ในการจัดทำรายงาน การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางทะเลโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อนและทำเทียบเรือ ของบริษัท ยูเนี่ยน เพาเวอร์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด ได้ว่าจ้างบริษัท สร้างสรรค์ คอนซัลแตนท์ จำกัด เป็นผู้จัดทำรายงานฯ โดยได้ใช้วิธีศึกษาจากแผนที่ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลที่ สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมจัดทำมาเป็นเวลานานแล้ว และสอบถามข้อเท็จจริง เพิ่มเติมจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่ก่อสร้าง โดยมีได้ทำการสำรวจใต้ท้องทะเล จริงแต่อย่างใด ซึ่งทำให้การทำรายงานฯ มีข้อเท็จจริงคลาดเคลื่อนโดยมิได้รายงานข้อเท็จจริง ว่ามีแนวปะการังชนิดที่มีความสมบูรณ์ระดับปานกลางอยู่ห่างจากบริเวณปล่อยน้ำหล่อเย็น โรงงานไฟฟ้าที่จะก่อสร้างประมาณ ๕๐๐-๘๐๐ เมตร และห่างจากสะพานเทียบเรือประมาณ ๑๐ กิโลเมตร โดยผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่ระบบนิเวศน์ทางทะเลมี ๒ ประการ คือ ระหว่าง

การก่อสร้างสะพานเทียบเรือจะเกิดความชุ่มของน้ำทะเลซึ่งจะรบกวนปะการังและสัตว์น้ำใน
ขณะทำการก่อสร้างแต่จะไม่มีผลกระทบต่อในภายหลังที่สร้างเสร็จแล้ว และการปล่อยน้ำหล่อเย็น
เครื่องจักรลงไปในทะเล จะทำให้อุณหภูมิของน้ำทะเลสูงขึ้น มีผลต่อการอยู่อาศัยของสัตว์น้ำ
คณะกรรมการพิจารณาผู้มีสิทธิขอรับใบอนุญาตทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม
ได้สั่งพักใช้ใบอนุญาตของบริษัท สร้างสรรค์ คอนซัลแตนท์ จำกัด เป็นเวลา ๘ เดือน และ
ใบอนุญาตของบริษัท สร้างสรรค์ฯ ได้หมดอายุลงแล้ว บริษัท ยูเนี่ยน เพาเวอร์ ดีเวลลอปเม้นท์
จำกัด ได้ว่าจ้างผู้รับอนุญาตทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมรายอื่นดำเนินการ
แก้ไขปรับปรุงรายงานฯ ตามมติของคณะกรรมการผู้ชำนาญการมาแล้ว ๓ ครั้ง สำนักงาน
นโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมเกรงว่า ในกรณีที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการได้ให้ความเห็นชอบ
รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมไปแล้ว ถ้าปรากฏว่ามีข้อเท็จจริงผิดพลาดคลาดเคลื่อน
แต่รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมดังกล่าวยังไม่ถูกเพิกถอนผู้ประกอบการอาจนำไป
ใช้ในการขออนุญาตดำเนินการตามโครงการต่อไปได้ จึงจำเป็นต้องหารือเพื่อเป็นแนวทางใน
การปฏิบัติราชการต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) พิจารณาแล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ในกรณีคณะกรรมการผู้ชำนาญการเห็นว่ารายงานการวิเคราะห์
ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ได้ให้ความเห็นชอบไปแล้ว มิได้มีการศึกษาและกำหนดมาตรการในการ
ป้องกันหรือแก้ไขผลกระทบที่จะเกิดต่อปะการังไว้ จะมีคำสั่งไม่เห็นชอบหรือเพิกถอนรายงานนั้น
ได้หรือไม่โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายใด นั้น เห็นว่า มาตรา ๔๙*(๑) แห่งพระราชบัญญัติ
ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้คณะกรรมการ
ผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมภายในสี่สิบห้าวันนับจากวันที่
ได้รับรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบจากสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม และ
มาตรา ๔๘ วรรคสี่*(๒) กำหนดว่า ในกรณีที่สำนักงานนโยบายและสิ่งแวดล้อมพิจารณาเห็นว่า
รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและเอกสารที่เกี่ยวข้องที่เสนอมาถูกต้องและมี
ข้อมูลครบถ้วน หรือได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้องครบถ้วนแล้วให้สำนักงานนโยบายและ
แผนสิ่งแวดล้อมพิจารณาเสนอความเห็นเบื้องต้นเกี่ยวกับรายงานดังกล่าวเพื่อนำเสนอให้
คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณาต่อไป ดังนั้น ข้อมูลต่าง ๆ ในรายงานที่คณะกรรมการ
ผู้ชำนาญการจะพิจารณาให้ความเห็นชอบจึงเป็นข้อมูลที่สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม
เห็นว่าถูกต้องและครบถ้วน หรือได้มีการแก้ไขให้ถูกต้องครบถ้วนแล้วก่อนจะเสนอความเห็น
ในเบื้องต้นต่อคณะกรรมการผู้ชำนาญการ การพิจารณาให้ความเห็นรายงานการวิเคราะห์
ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการผู้ชำนาญการตามมาตรา ๔๙ จึงเป็นการพิจารณาให้
ความเห็นจากข้อเท็จจริงที่ปรากฏอยู่ในรายงานในขณะนั้นซึ่งเห็นว่ามีข้อมูลถูกต้องและครบถ้วน
แล้ว อย่างไรก็ตาม หากต่อมามีข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไป หรือมีการสำคัญผิดในข้อเท็จจริง
อันมีผลทำให้การพิจารณาเกี่ยวกับรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป
คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) ได้เคยพิจารณาให้ความเห็นว่า
เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาสามารถเปลี่ยนแปลงความเห็นที่เคยพิจารณาไว้แล้วได้

(เรื่องเสรีจที่ ๓๘๖/๒๕๓๒) ปัญหาตามที่หรือมานี้ คณะกรรมการผู้ชำนาญการได้พิจารณาให้ความเห็นชอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการโรงไฟฟ้าและทำเทียบเรือของบริษัท ยูเนี่ยน เพาเวอร์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด ไปแล้ว แต่ข้อเท็จจริงได้ปรากฏในภายหลังต่อคณะกรรมการผู้ชำนาญการ จากการที่กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมฯ ได้มีหนังสือร้องเรียนในโครงการของบริษัท ยูเนี่ยน เพาเวอร์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด เกี่ยวกับการมีแนวปะการังใต้ทะเลใกล้กับโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าและทำเทียบเรือ ซึ่งขัดแย้งกับข้อมูลที่บริษัท ยูเนี่ยนฯ นำเสนอในรายงานฯ และเมื่อคณะกรรมการผู้ชำนาญการได้ตรวจสอบพบว่า รายงานฯ ที่ได้ให้ความเห็นชอบไปแล้วนั้น มิได้มีการศึกษาและกำหนดมาตรการในการป้องกันหรือแก้ไขผลกระทบที่จะเกิดต่อปะการังไว้ ซึ่งคณะกรรมการผู้ชำนาญการเห็นว่าข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญในการพิจารณาให้ความเห็นตามมาตรา ๔๙ ความเห็นของคณะกรรมการผู้ชำนาญการที่เห็นชอบรายงานฯ ในขณะนั้น จึงเป็นการให้ความเห็นในขณะที่ข้อเท็จจริงที่พิจารณายังไม่ถูกต้องและไม่ครบถ้วน ซึ่งคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้เคยวินิจฉัยว่า อำนาจการพิจารณาของคณะกรรมการผู้ชำนาญการเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่อันมีผลกระทบต่อสภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลผู้ขออนุญาต จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕*(๓) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (เรื่องเสรีจที่ ๕๓๘/๒๕๕๑) กรณีดังกล่าวจึงต้องนำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาปรับใช้ ซึ่งคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้ให้ความเห็นไว้ว่าคำสั่งใดถ้าเกิดขึ้นโดยอ้างข้อเท็จจริงที่ไม่ถูกต้อง คำสั่งนั้นก็คำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (เรื่องเสรีจที่ ๓/๒๕๒๙)*(๔) และพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๕๐*(๕) กำหนดว่า คำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอาจถูกเพิกถอนทั้งหมดหรือบางส่วนได้และมาตรา ๕๐*(๖) กำหนดหลักเกณฑ์การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายว่าให้คำนึงถึงความเชื่อโดยสุจริตของผู้รับผลประโยชน์ในความคงอยู่ของคำสั่งนั้นกับประโยชน์สาธารณะ ในกรณีผู้รับคำสั่งได้เชื่อโดยสุจริตและใช้ประโยชน์อันเกิดจากคำสั่งทางปกครองหรือได้ดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินไปแล้วไม่อาจแก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือการเปลี่ยนแปลงจะทำให้ผู้นั้นต้องเสียหายเกินควรแก่กรณีแต่ถ้าผู้รับคำสั่งได้ให้ข้อความที่ไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนในสาระสำคัญ ผู้รับคำสั่งไม่อาจอ้างความเชื่อโดยสุจริตได้ ดังนั้น เมื่อคณะกรรมการผู้ชำนาญการเห็นว่า การพิจารณาให้ความเห็นชอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของบริษัท ยูเนี่ยน เพาเวอร์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด ทั้ง ๒ โครงการ ข้อเท็จจริงในรายงานยังไม่ถูกต้องและไม่ครบถ้วนเพราะยังมิได้ศึกษาและกำหนดมาตรการในการป้องกันหรือแก้ไขผลกระทบที่จะเกิดต่อปะการังหรือสัตว์น้ำที่อาศัยอยู่ในบริเวณนั้น ซึ่งเป็นข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญในการพิจารณาให้ความเห็น คำสั่งที่ให้ความเห็นชอบรายงานดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย คณะกรรมการผู้ชำนาญการในฐานะเจ้าหน้าที่ผู้มีคำสั่ง อาจเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวได้ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๙*(๗) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งกำหนดให้เจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่

อาจเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายได้

ประเด็นที่สอง คณะกรรมการผู้ชำนาญการสามารถกำหนดเวลาให้เจ้าของโครงการจัดทำรายงานฯ เรื่องปะการังเพิ่มเติม และนำเสนอต่อคณะกรรมการผู้ชำนาญการเพื่อพิจารณาได้หรือไม่ และหากเจ้าของโครงการไม่ดำเนินการภายในกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว จะมีคำสั่งไม่รับพิจารณาและไม่เห็นชอบในรายงานฯ ทั้งฉบับได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า มาตรา ๔๙* (๘)

แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฯ กำหนดให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณาให้ความเห็นในรายงานฯ ซึ่งกฎหมายกำหนดให้อำนาจคณะกรรมการผู้ชำนาญการมีความเห็นได้เพียง ๒ กรณี คือ ให้ความเห็นชอบ หรือไม่ให้ความเห็นชอบ ในกรณีที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการให้ความเห็นชอบหรือถือว่าได้ให้ความเห็นชอบ มาตรา ๔๙ วรรคสอง กำหนดให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายสั่งอนุญาตแก่บุคคลซึ่งขออนุญาตได้ และในกรณีที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการไม่ให้ความเห็นชอบรายงานฯ มาตรา ๔๙ วรรคสาม ให้อำนาจคณะกรรมการผู้ชำนาญการการสั่งให้ผู้ขออนุญาตแก้ไขเพิ่มเติมรายงานที่เสนอ หรือให้จัดทำใหม่ทั้งฉบับ โดยผลของการที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการไม่ให้ความเห็นชอบรายงานฯ เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอนุญาตจะต้องรอการสั่งอนุญาตแก่ผู้ขออนุญาตก่อนจนกว่าผู้ขออนุญาต จะเสนอรายงานฯ ตามที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการกำหนด จะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้อำนาจคณะกรรมการผู้ชำนาญการสั่งแก้ไขเพิ่มเติมรายงานที่เสนอ หรือให้จัดทำใหม่ได้เฉพาะกรณีที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการไม่เห็นชอบรายงานนั้นเท่านั้น แต่โดยที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มิได้ให้อำนาจคณะกรรมการผู้ชำนาญการมีอำนาจกำหนด เวลาให้ผู้ขออนุญาตจัดทำรายงานฯ ที่สั่งให้แก้ไขและนำเสนอต่อคณะกรรมการผู้ชำนาญการ คณะกรรมการผู้ชำนาญการจึงไม่อาจกำหนดเวลาให้บริษัท ยูเนี่ยน เพาเวอร์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด จัดทำรายงานฯ เรื่องปะการังที่สั่งให้ศึกษาเพิ่มเติมและให้เสนอต่อคณะกรรมการผู้ชำนาญการภายในเวลาที่กำหนดได้ เพราะการกำหนดระยะเวลาให้แก้ไขรายงานฯ ย่อมมีผล เป็นการตัดสิทธิของผู้ที่ไม่เสนอรายงานภายในเวลาที่กำหนด จะต้องมียกกฎหมายกำหนดให้ อำนาจไว้จึงจะทำได้ อีกประการหนึ่ง การส่งรายงานล่าช้าย่อมจะเกิดผลเสียต่อผู้จัดทำรายงานเองที่จะได้รับการพิจารณาโครงการล่าช้าไปด้วย จึงไม่มีความจำเป็นที่กฎหมายจะต้องกำหนด เวลาดังกล่าวนี้ไว้แต่อย่างใด

ประเด็นที่สาม หากคณะกรรมการผู้ชำนาญการมีคำสั่งไม่เห็นชอบหรือเพิกถอน รายงานฯ ที่ได้ให้ความเห็นชอบไปแล้ว ผลของคำสั่งดังกล่าวตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติ ราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จะเป็นอย่างไร และสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม หรือคณะกรรมการผู้ชำนาญการ จะต้องรับผิดชอบหรือได้รับผลทางกฎหมายหรือไม่ อย่างไร นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๔๒ วรรคสอง*(๙) กำหนดว่าคำสั่งทางปกครองย่อมมีผลตราบเท่าที่ยังไม่มีการเพิกถอนหรือสิ้นผลลง แต่เมื่อ ข้อเท็จจริงปรากฏว่าคณะกรรมการผู้ชำนาญการได้มีมติเห็นชอบกับรายงานการวิเคราะห์ผล

กระทบสิ่งแวดล้อมเนื่องจากสำคัญผิดในข้อเท็จจริง และถ้าข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพปะการังที่อยู่ในบริเวณโครงการเป็นสาระสำคัญต่อการพิจารณารายงานคณะกรรมการผู้ชำนาญการก็สามารถใช้ดุลพินิจสั่งเพิกถอนการให้ความเห็นชอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมนั้นได้ และเมื่อเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมีเหตุผลเพียงพอและอยู่ภายในขอบเขตอำนาจที่กฎหมายกำหนด แม้ว่าคำสั่งเพิกถอนดังกล่าวจะกระทบสิทธิของบริษัทฯ ผู้ได้รับประโยชน์ในความคงอยู่ของคำสั่ง ก็ถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมาย ไม่ต้องรับผิดชอบเป็นการเฉพาะตัว

(ลงชื่อ) รองพล เจริญพันธุ์

(นายรองพล เจริญพันธุ์)

รองเลขาธิการฯ รักษาราชการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กันยายน ๒๕๔๓

*(๑) มาตรา ๔๙ การพิจารณาของคณะกรรมการผู้ชำนาญการตามมาตรา ๔๘ ให้กระทำไปแล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

จากสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม ถ้าคณะกรรมการผู้ชำนาญการมิได้พิจารณาให้เสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้ถือว่าคณะกรรมการผู้ชำนาญการให้ความเห็นชอบแล้ว

ในกรณีที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการให้ความเห็นชอบ หรือในกรณีที่ถือว่าคณะกรรมการผู้ชำนาญการให้ความเห็นชอบแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายสั่งอนุญาตแก่บุคคลซึ่งขออนุญาตได้

ในกรณีที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการไม่ให้ความเห็นชอบ ให้เจ้าหน้าที่รอการสั่งอนุญาตแก่บุคคลผู้ขออนุญาตไว้ก่อนจนกว่าบุคคลดังกล่าวจะเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการสั่งให้ทำการแก้ไขเพิ่มเติมหรือจัดทำใหม่ทั้งฉบับ ตามแนวทางหรือรายละเอียดที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการกำหนด

เมื่อบุคคลดังกล่าวได้เสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมซึ่งได้ทำการแก้ไขเพิ่มเติมหรือได้จัดทำใหม่ทั้งฉบับแล้ว ให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับการเสนอรายงานดังกล่าว แต่ถ้าคณะกรรมการผู้ชำนาญการมิได้พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้ถือว่าคณะกรรมการผู้ชำนาญการเห็นชอบ และให้เจ้าหน้าที่ดังกล่าวสั่งอนุญาตแก่บุคคลผู้ขออนุญาตได้

ในกรณีที่เห็นเป็นการสมควร รัฐมนตรีจะประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนด

ให้โครงการหรือกิจการตามประเภทและขนาดที่ประกาศกำหนดตามมาตรา ๔๖ ต้องเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมในการขอต่ออายุใบอนุญาตสำหรับโครงการหรือกิจการนั้น ตามวิธีการเช่นเดียวกับการขออนุญาตด้วยก็ได้

* (๒) มาตรา ๔๘ ในกรณีที่โครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๖ เป็นโครงการหรือกิจการซึ่งจะต้องได้รับอนุญาตจากทางราชการตามกฎหมายก่อนเริ่มการก่อสร้างหรือดำเนินการ ให้บุคคลผู้ขออนุญาตเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายนั้น และต่อสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม ในการเสนอรายงานดังกล่าวอาจจัดทำเป็นรายงานผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา ๔๖ วรรคสอง ก็ได้

ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจอนุญาตตามกฎหมายรอการส่งอนุญาตสำหรับโครงการหรือกิจการตามวรรคหนึ่งไว้ก่อนจนกว่าจะทราบผลการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๙ จากสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม

ให้สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมตรวจสอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและเอกสารที่เกี่ยวข้องที่เสนอมา หากเห็นว่ารายงานที่เสนอมามีได้จัดทำให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๖ วรรคสอง หรือมีเอกสารข้อมูลไม่ครบถ้วน ให้สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมแจ้งให้บุคคลผู้ขออนุญาตที่เสนอรายงานทราบ

ภายในกำหนดเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับการเสนอรายงานนั้น

ในกรณีที่สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมพิจารณาเห็นว่า รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและเอกสารที่เกี่ยวข้องที่เสนอมายกต้องและมีข้อมูลครบถ้วน หรือได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้องครบถ้วนตามวรรคสามแล้ว ให้สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมพิจารณาเสนอความเห็นเบื้องต้นเกี่ยวกับรายงานดังกล่าวไว้แล้วเสร็จภายในกำหนดสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับการเสนอรายงานนั้น เพื่อนำเสนอให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณาต่อไป

การแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการตามวรรคสี่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนด ซึ่งจะต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และจะต้องมีเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอนุญาตตามกฎหมายสำหรับโครงการหรือกิจการนั้น หรือผู้แทนร่วมเป็นกรรมการอยู่ด้วย

* (๓) มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่า

(๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อ

สถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ

ฯลฯ

ฯลฯ

* (๔) คำวินิจฉัยร้องทุกข์ที่ ๓/๒๕๒๙

“การมีคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งออกไปนั้นย่อมเป็นไปตามกระบวนการการตัดสินใจโดยมีการพิจารณาข้อเท็จจริงเสียก่อนว่าข้อเท็จจริงที่ฟังได้เป็นเช่นใด จากนั้นจะต้องมีการนำข้อเท็จจริงนั้นมาปรับหลักกฎหมายที่เห็นว่าถูกต้อง โดยมีเหตุผลที่เหมาะสม ฉะนั้นคำสั่งใดถ้าเกิดขึ้นเพราะต้องอ้างข้อเท็จจริงที่ไม่ถูกต้องหรือปรับหลักกฎหมายผิดพลาด คำสั่งนั้นก็คำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย”

* (๕) มาตรา ๕๐ คำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอาจถูกเพิกถอนทั้งหมดหรือบางส่วนโดยจะให้มีผลย้อนหลังหรือไม่ย้อนหลังหรือมีผลในอนาคตไปถึงขณะใดขณะหนึ่งตามที่กำหนดได้ แต่ถ้าคำสั่งนั้นเป็นคำสั่งซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับ การเพิกถอนต้องเป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๒

* (๖) มาตรา ๕๑ การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้เงิน หรือให้ทรัพย์สินหรือให้ประโยชน์ที่อาจแบ่งแยกได้ ให้คำนึงถึงความเชื่อโดยสุจริตของผู้รับประโยชน์ในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองนั้นกับประโยชน์สาธารณะประกอบกัน ความเชื่อโดยสุจริตตามวรรคหนึ่งจะได้รับความคุ้มครองต่อเมื่อผู้รับคำสั่งทางปกครองได้ใช้ประโยชน์อันเกิดจากคำสั่งทางปกครองหรือได้ดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินไปแล้วโดยไม่อาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้หรือการเปลี่ยนแปลงจะทำให้ผู้นั้นต้องเสียหายเกินควรแก่กรณี

ในกรณีดังต่อไปนี้ ผู้รับคำสั่งทางปกครองจะอ้างความเชื่อโดยสุจริตไม่ได้

- (๑) ผู้นั้นได้แสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง หรือข่มขู่หรือชักจูงใจโดยการให้ทรัพย์สินหรือให้ประโยชน์อื่นใดที่มีชอบด้วยกฎหมาย
- (๒) ผู้นั้นได้ให้ข้อความซึ่งไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนในสาระสำคัญ
- (๓) ผู้นั้นได้รู้ถึงความไม่ชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองในขณะที่ได้รับคำสั่งทางปกครองหรือการไม่รู้นั้นเป็นไปโดยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

ในกรณีที่เพิกถอนโดยให้มีผลย้อนหลัง การคืนเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์ที่ผู้รับคำสั่งทางปกครองได้ไป ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยลาภมิควรได้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับโดยอนุโลมโดยถ้าเมื่อใดผู้รับคำสั่งทางปกครองได้รู้ถึงความไม่ชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองหรือควรได้รู้เช่นนั้นหากผู้นั้นมิได้ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงให้ถือว่าผู้นั้นตกอยู่ในฐานะไม่สุจริตตั้งแต่นั้นเป็นต้นไป และในกรณีตามวรรคสาม ผู้นั้น

ต้องรับผิดชอบในการคืนเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์ที่ได้รับไปเต็มจำนวน

*(๗) มาตรา ๔๙ เจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่อาจเพิกถอนคำสั่งทางปกครองได้ตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๕๑ มาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓ ไม่ว่าจะพ้นขั้นตอนการกำหนดให้อุทธรณ์หรือให้โต้แย้งตามกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นมาแล้วหรือไม่

ฯลฯ

ฯลฯ

*(๘) โปรดดูเชิงอรรถที่ (๗), ข้างต้น

*(๙) มาตรา ๕๒ คำสั่งทางปกครองให้มีผลใช้บังคับบุคคลตั้งแต่ขณะที่ผู้นั้นได้รับแจ้งเป็นต้นไป

คำสั่งทางปกครองย่อมมีผลตราบเท่าที่ยังไม่มีการเพิกถอนหรือสิ้นผลลงโดยเงื่อนไขหรือโดยเหตุอื่น

ฯลฯ

ฯลฯ.

ชไมพร/แก้ไข

๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๕

A+B(C)